

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmæ Virtvtvm, Ac Vitiorvm , Tomus ...

Guilelmus <Peraldus>

Lvgdvni, 1585

De indiscreto feruore: qui acediæ videtur esse contrarius, Pars IIII. quæ
habet quinque capitula.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46161](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46161)

debet orationi coram Deo, vt orando impetret gratiam quæ ab eo expellat acediam. Et notandum quod omnia quæ dicta sunt ad detestationem acedię, possunt esse remedia contra acediam: ideo de remedijs Acediæ hic finem facimus.

De indiscreto feruore: qui acedia videtur esse contrarius,

PARS IIII. quæ habet quinque capitula.

De feruore indiscreto, de hijs quæ exiguntur ad hoc vt aliqui Deo discretè seruiat.

CAP. I.

Sicut in vitio auaritiæ tractauimus de vitio prodigalitatjs, eodẽ modo tractabimus de indiscreto feruore. Acedia enim & indiscretus feruor quodammodo videntur esse vitia opposita. Ad cuius detestationem valere possunt. Primo testimonia scripturarum: sicut illud ad Rom. 12. Rationabile sit obsequiũ vestrum. ¶ Tria sunt quæ exiguntur ad hoc vt homo cũ discretione & rationabiliter Deo seruiat. Primum est, nobilitas personæ cui seruitur. Vnde honor regis iudicium diligit, scilicet iudicium discretionis. Secundũ est, humana natura. Homo enim rationalis creatura est, & ideo rationabiliter operari debet. Plus debet inniti sapientiæ, quã fortitudini. Belluinum enim est viribus decertare, sicut dicit philosophus. Tertio requirit hoc ipse hostis contra quẽ pugna habemus: diabolus enim contra hominẽ pugnat potius astutia & sapietia, quã viribus: ideo & nos sapietia cõtra eũ pugnare debemus, non viribus: vires enim nõ sufficeret resistere sapietia: quia melior est sapietia, quã vires: & vir prudẽs, quã fortis. Sap. 6. Ad signandũ quod Deo non placeant opera sine discretione facta, non offerebatur in lege animal cæcum. Ideo etiam in omni sacrificio offerebatur sal. Sale condiuntur cibi vt hominibus bene sapiant: per quod signatur discretio, quæ facit opera grata Deo. Ad idem Prou. 4. Palpebræ tuæ præcedat gressus: id est, considera opera tua. Et illud Apost. 1. ad Tim. 5. Noli adhuc aquam bibere, sed vino modico vttere. Glos. Prudenter sibi vult Deus seruire: non in nimietate, ne debiles fiant, & post medicorum suffragia quærant. Temperadum est enim, vt si fieri potest, ceptũ obsequiũ gradatim prouehatur, potius quã in cõsideratione minuatur. Ad idẽ 1. Pet. 4. Charissimi, nolite peregrinari in feruore qui ad tentationem vobis fit. Et Eccle. 7. Noli esse iustus multum. Ibi dicit glo. interlin. quod summa iustitia, summa iniustitia est. Sunt aliqui qui in nullo volunt condescendere carni, quorum iustitia magna iniustitia est. Ad idem potest valere illud philosophi: Arbitror primo in vita vtile esse, ne quid nimis.

De

Secundo potest valere ad detestationem indiscreti feruoris, si ostēdamus mala quæ ex eo sequuntur. Et ostendit beatus Bernar. quatuor mala ex eo sequi, dicens: Qui ex indiscretionis vitio ieiunia & vigiliis & huiusmodi sic agit, vt deficiente spiritu vel corpore languēte, spiritualia impediatur, abstulit corpori suo boni operis effectū, spiritui affectū, proximo exēplum, Deo honorem: sacrilegus est, & omnium bonorum in Deum reus. Sacrilegus talis dicitur, qui violat templū Domini, scilicet corpus suum. Salomon etiam ostendit quod malum sequitur ex indiscreto feruore. Prouer. 19. dicens: Qui festinus est, pedibus offendit. Ille ex festinatione offendit qui ex indiscreto feruore infirmitatem corporis sui seu anime incurrit. Et licet ex festinatione sequi posset casus in quocunque ambulante: tamen præcipue in eo qui per scalam vadit. Præterea talis casu suo multū descendit. Vnde cum conuersio viri religiosi sit quasi ascensus per scalam, cum discretionem debet ascendere. Si enim per infirmitatem corruat, ipse descendit vsque ad initium scalæ. Oportet enim eum comedere carnes, & talia facere quæ faciebat in seculo. Vnde dicit beatus Bernard. Nemo repente fit summus. Ascendendo, non volando, apprehenditur summitas scalæ. De indiscreta etiam festinatione legitur Prouerbiorum 13. quod substantia festinata minuetur. Et eiusdem 20. Hæreditas ad quam festinatur in principio, in fine benedictione carebit. Et licet ista festinatio in omnibus timenda sit, præcipue tamen in nouitiis. Ille qui equum suum nimis fatigat in mane, non videtur facere in die bonam dietam. ¶ Sequitur etiam ex indiscreto feruore, peccatum superbiæ & vanæ gloriæ. Vnde quidem corpus non frangendum, sed regendum est. Sint ergo moderata ac sancta & simplicia in omni humilitate ieiunia, quæ ita corpus attenuent ne animam eleuent, ne res humilitatis gignat superbiā, & vitia de virtute nascantur. Quæ supererit spes salutis, si ipsa animæ remedia venena sunt? ¶ De superbiā etiā talia dicit Ber. Quæ maior superbiā, quā vnus homo toti congregationi iudiciū suum præfert? tanquam ipse solus habeat spiritum Dei? De vanæ etiam gloriæ dicit beatus Bernardus ad fratres suos: Non legitis in regula nostra, quod quicquid sine voluntate & consensu patris spiritualis fit, vanæ gloriæ imputabitur, non mercedis. Et Matthæi 6. Exterminant facies suas vt appareant hominibus ieiunantes. Sequitur etiam ex feruore indiscreto scādalum

alio

aliorum, & maxime in congregatione. Bern. de talibus: Hi sunt
 uiratis diuiores, inimici pacis. Casus etiã vnus talium mul-
 tos exterrere & tepefcere facit à desiderio proficiendi. Et cui⁹ ex-
 plum debuit alios attrahere, facit eos formidare aulteritarem
 religionis, vt adimpleatur illud Pfal. Posuisti firmamentũ eius
 formidinem. Videtur etiã sequi ex feruore indiscreto quãdã
 idololatria. Vnde Bern. Scelus est idololatriã nõ acquiescere,
 & quasi peccatum ariolandi nolle obedire. Et subdit: Eant nunc
 qui se faciunt religiosiores aliis, qui nõ sunt sicut ceteri homi-
 num: ecce pagani & idololatra sunt. Et 1. Reg. 15. dicit Samuel,
 q̄ peccatum ariolandi est repugnare, & quasi scelus idolola-
 triã nolle acquiescere. Sequitur etiã ex indiscreto feruore quã-
 doque rapina. Iudicium enim quod debet esse apud patre spiri-
 tualem, vlturpant sibi tales personæ, & id cui renũtiauerunt, ite-
 rum sua autoritate reassumunt. Vnde Bern. Qui vestri curam
 semel nobis cõmisistis, quid rursus de vobis vos intromittitis?
 Et vt breuiter dicam, Non habet calidus hostis efficacius ma-
 chinamentum ad tollendam de corde dilectionem, quã si
 efficere possit vt in ea incautẽ, & non cum ratione ambuletur,
 sicut dicit beatus Bernardus.

De duodecim stultitiis indiscreti feruoris.   C A P. III.

Tertio possunt valere ad dereftationẽ huius vitij stultitiã
 quæ oĩtẽduntur in his esse qui laborãt hoc vitio, quæ sunt
 duodecim. ¶ Prima est, q̄ ipsi contra ordinem ecclesiã crucem
 lumini præferunt, vel potius sine lumine ferunt. Ordinatum est
 in ecclesiã q̄ lumen cruci præferatur, ad significandum q̄ lumẽ
 sapientiã cruci pœnitentiã præferendum est. Vnde legitur in
 fine Prou. de sapiente muliere, q̄ ipsa operata est consilio ma-
 nuum suarum. Manus sunt quæ non solum habent cognitionẽ,
 sed etiam operationem bonã, quorum consilio præcipuẽ ac-
 quiescendum est. Ex hoc verò q̄ tales crucem pœnitentiã sine
 lumine consilij ferunt, accidit frequenter, q̄ ipsi innocentem
 crucifigunt qui latronem crucifigere debuerunt, scilicet nouũ
 hominem, qui debuerunt crucifigere veterem. Vetus homo in-
 telligitur ex peccatis compositus, velut ex membris. Vnde ad
 Col. 2. Mortificate membra vestra quæ sunt super terram, &c.
 Homo nouus intelligitur compositus ex virtutibus, velut ex
 membris. Nouus ergo tunc crucifigitur, quando per nimiam
 afflictionem abstinentiã virtutes operari non possunt. ¶ Secun-
 da stultitiã est, q̄ ipsi assumunt arma nimis ponderosa, quæ pō-
 dere suo eos deiciunt, & quæ debuerunt eos ab hoste prote-

gere, potius eos capi ab hoste faciunt, non attendentes quod fecit Dauid, 1. Reg. 17. qui Saul nimis ponderosa arma deposuit, quibus depositis Goliath deuicit. Sic aliqui deuicerent d'abolum cum mediocritate ieiuniorum & vigiliarum, qui cum nimietate per iram vel impatiētiā deuincuntur. ¶ Tercia est, quod quum ipsi habeant equū valde impetuolum, non curant tamen frānum imponere ei, sed solum calcaribus sunt contenti, quum tamen coniter frānum non minus necessarium esse equo, quā calcaria. Non minus periculosum est alicui inter hostes esse sine frāno, quā sine calcaribus. Bern. Bonæ vol. nati nō semper credendum est, sed frānanda & regenda est maxime in incipiente. Iac. 3. Frāna in eq. orū ora mittimus ad consentiendum nobis, &c. ¶ Quarta est, quod cum infirmitas quæ est ex calida causa periculosior sit, quā illa quæ est ex frigida: ipsi tamen se sanos omnino putant, licet ex calida causa infirmentur. Acedia enim velut infirmitas est ex causa frigida. Vnde tepiditas vocatur. Indiscretus verò feruor, est velut infirmitas ex calida causa: & ideo periculosior esse videtur. ¶ Quinta est, quod cum ipsi habeant dominū dicitissimū & liberalissimū, credunt tamen placere se seruientes illius adeo fame affligant, quod impotentes fiant ad seruiendū ei, quū tamē sciant hoc non placere hominibus pauperibus atq; auaris etiam de iumentis suis. Nullus enim vult iumentum suū tantum ieiunet quod ei seruire nō possit. ¶ Sexta est, quod quū magis periculosum sit nauem esse nimis onerata quā vacuam: ipsi tamen nō curant cauere nauis suæ a periculo nimis oneris. Homo in mundo isto est velut nauis in medio mari. Vnde facta est quasi nauis inuitoris. Hoc dicitur de sapiente muliere, Prou. ca. vlt. Imminet autē huic naui duplex periculus scilicet submerisionis ex nimio onere, & euerisionis per fluctuationum ex vacuitate. Sed tales periculo submerisionis non curant subuenire. ¶ Septima est, quod ipsi iudicant cibum esse subtrahendum filiis Dei, qui digni essent cibari auro & argento, & potari balsamo: iuxta illud Bern. Da mihi alterum Timothei & ego eum si vis cibo auro, & potu balsamo. Ad cumulum huius stultitiæ facit hoc, quod ipsi vidēt tot filios diaboli qui omnia bona sunt indigni, ita largē bona domini sui expēdere. ¶ Octaua est, quod quum ipsi velint multum Deo seruire: ita tamen volunt et seruire, quod nō possint ei diu seruire Sapiēs: Quid stultius, quam quod libet facias, curare ut diu facere nō possis? Nona est, quod quum equis suis suberabunt auenam, volunt facere maiorem dietam tam male proportionantes quā asino debentur, scilicet

scilicet cibaria, virgam & onus. Virgam & onus duplicat, cibaria autem dimidiant: de his habetur Eccles. 33. Cibaria virga & onus asino, &c. **¶** Decima est, q̄ ipsi se perfectos nō aestimant, nisi magistrum iuam Christum excedant, cum scriptū sit Luc. 6. Perfectus omnis erit si sit sicut magister eius. Constat cuilibet fideli Christum perfectissimum fuisse, & tamen comedeat & bibebat mediocriter. **¶** Undecima est, q̄ ipsi credunt se ipsos esse sanctos nō posse, nisi prius fuerint homicidæ. Si ille qui auferret victum alicui quo victurus esset per annū homicida reputaretur: Quantum magis ille qui nimis ieiuniis & afflictionibus efficit vt decem annis citius moriatur quam esset moriturus? **¶** Duodecima stultitia est, q̄ quum ipsi alius boni sint, & caueāt à nocimento omnium: tamen sibi ipsi mali sunt & immiseri-cordes. Sed qui sibi nequam, cui bonus? Eccles. 14.

De malis que faciunt delicata cibaria.

CAP. IIIII.

Sciendum est, q̄ in cibis qui sumuntur valde timenda est delectabilitas, quia frequenter nimis sumitur de cibis delectabilibus. Præterea, cōsolatio in cibis delectabilibus, quādoq; prohibet hominem à diuina cōsolatione. Secundum Bern. Nimis delicata est diuina cōsolatio, quæ non datur admittētibz alienam. Sed si quis in cibos quos sumit in quātitate & in ardore caueat, & creatori de creaturis quas sumit gratias agat, non solū absq; peccato, sed etiā meritorie potest sumere de cibis illis quantum necesse est ad sustentationem corporis sui. Deus enim creauit cibos ad percipiendum cum gratiarum actione fidelibus, 1. ad Timot. 3. Et vt breuiter dicam, sic debemus habere corpus sicut ægrum comedentem, cui multum volenti inutilia sunt neganda, vtilia verò etiam nolenti sunt ingerenda.

De condescensione patrum spiritualium circa fratres. CAP. V.

ET notandū q̄ sicut apud religiosos viros præcipue oportet nouitios cauere ab indiffereto feruore: sic oportet patres spirituales cōdescendere fratribz quandoque. Vnde legitur de beato Antonio, q̄ quidam venator vidit eum gaudere cū fratribz suis, & displicuit ei. Cui Antonius volēs ostendere, quòd quandoq; oporteret eum condescendere fratribz, ait: Pone sagittam in arcu, & trahere. Et fecit sic. Et rursus dixit, Trahe. Et traxit. Et rursus, Trahe, dixit, Et respōdit sagittarius: Si supra mensuram traxero, frāgetur arcus. Et respondit Antonius: Ita est de opere Dei, si supra mensuram tendimus, fratres deficiunt. Expediit ergo aliquādo laxare rigorem. Simile est de chordis citharæ, quæ si parum tendantur, raucè sonant: si nimium, rumpuntur.

tur: si moderatè, dulcem sonum reddunt. Impetus animi obice inuento intumescit: ideo aliquid libertatis cōcedendum est interdum fratribus, ne sicut accidit in doliis ferratis, circuli in eis rumpantur, & fundus exiliat. Castanea nō incisa in igne posita, aut crepat au exilit. Dicitur etiam q̄ terrā moras fiat ex multis vaporibus in visceribus terræ meatum non habentibus: ideo oportet homines ab hominibus non nimis coartati, imò aliquis locus relinquendus est gratiæ Dei & libertati arbitrij.

TRACTATUS VI. de Superbia.

Quare vitia sic ordinentur, & de radicibus vitiorum. Et de ordine dicendorum de Superbia.

PARS I.

DICTO de vitio Gulæ, Luxuriæ, Avaritiæ, & Acediæ, dicendū est de tribus vitiis sequentibus, scilicet vitio superbiæ, inuidiæ & iræ. Cuius ordinis ratio sic potest manifestari. Sicut virtus secundā Aug. amor est ordinatus: sic vitium est amor inordinatus. Amor verò duab' de causis potest esse inordinatus. Est enim inordinatus si sit amor mali. Licet etiā amor boni sit, est tamen inordinatus si sit nimius vel nimis parvus: & hoc secundum duas species bonorū: quædam autē bona sunt parua, scilicet temporalia seu corporalia: quædam verò magna: vt sunt bona gratiæ & bona gloriæ. Bona verò gratiæ intelligimus ipsam gratiā & opera meritoria. Amor ergo magni boni inordinatus est, si sit paruus. Et talis amor videtur esse radix in vitio acediæ. Acedia enim videtur esse paruus amor magni boni: vnde & tepiditas vocatur. Amor vero parui boni inordinatus est, si sit nimius. Et iste amor videtur esse radix in vitio gulæ, luxuriæ, & avaritiæ. Et diuersificatur amor iste, q̄ bona parua amari possunt quo ad dñm seu possessionē, vel quo ad vsū delectabilē. Primo modo amat ea auar'. Secūdo modo gulosus & luxuriosus. Vitiū verò gulæ & luxuriæ in hoc differūt: q̄ vitiū gulæ est amor inordinatus delectationis, qui est secundū gustū. Vitium verò luxuriæ est amor præcipuè illius delectationis quæ secundum tactū est. Amor verò qui est inordinatus, eò q̄ est amor mali, videtur posse distingui in amorē proprii mali & alieni mali. Sed quia nullus propriū malū amat inquantū tale: sed quādoq; ideo, q̄ æstimat illud esse bonū corpori, ideo tantū alieni mali amor radix est in tribus vitiis quæ sequūtur. Et diuersificatur per hoc q̄ in superbiæ peccato est amor proprii boni cū alieno malo. Amat enim superbus sui exaltationē, & proximi deiectio